

KATEŘINA SLOVÁČKOVÁ – JIŘÍ FIALA

**INTERNETOVÁ DATABÁZE LITERATURY
O JOSEFU DOBROVSKÉM****INTERNET DATABASE OF LITERATURE ON JOSEF DOBROVSKÝ****Abstrakt**

Miloslav Krbec, znalec a bibliograf díla Josefa Dobrovského, digitalizoval nedlouho před svou smrtí bibliografické záznamy týkající se sekundární literatury o životě a díle Josefa Dobrovského ve formátu textového editoru *t602*. Tato elektronická bibliografie se stala základem pro prezentovanou *Internetovou databázi literatury o Josefu Dobrovském*, jež je veřejně přístupná na internetové adrese <http://www.databazedobrovsky.eu>.

Abstract

Shortly before his death, Miloslav Krbec, a bibliographer and expert in the works of Josef Dobrovský, digitalized the bibliographic records regarding secondary literature on the life and works of Josef Dobrovský in a *t602* text editor format. This electronic copy of Dobrovský bibliography has become the basis for the presented *Internet database of literature on Josef Dobrovský* now available to the general public at <http://www.databazedobrovsky.eu>.

Klíčová slova

internet ■ databáze ■ Josef Dobrovský ■ Miloslav Krbec ■ literatura

Keywords

Internet ■ database ■ Josef Dobrovský ■ Miloslav Krbec ■ literature

Osobnost Josefa Dobrovského si jistě zaslouhuje, aby byla důkladně zpracována bibliografie nejen jeho díla, ale i sekundární literatury o jeho životě a díle. První souhrnnou personální bibliografii J. Dobrovského zpracovali Miloslav Krbec (1924–2003) a Miroslav Laiske (1923–1975) k VI. mezinárodnímu sjezdu slavistů a uveřejnili ji ve *Sborníku prací pedagogické fakulty v Olomouci* pod titulem *Josef Dobrovský II – Příspěvek k soupisu hlavní literatury o jeho díle a životě* (Praha, SPN 1968, dostupné též jako separát). Tento soupis, tematicky rozříděný do skupin, které zpracovatelé pokládali za výhodné z hlediska jeho uživatele, byl

redakčně uzavřen koncem roku 1967.¹ Uvnitř jednotlivých skupin byly záznamy řazeny chronologicky. Dotyčný soupis doplnil takřka po deseti letech M. Krbec v příspěvku *Nová literatura o Josefu Dobrovském*, rovněž věcně rozříděném (*Slavia* 46, 1977, s. 197–203).

M. Krbec pokračoval v bibliografické práci zaměřené na osobnost a dílo Josefa Dobrovského i po smrti svého spolupracovníka M. Laiskeho roku 1975. Nedlouho před svou smrtí v roce 2003 své záznamy digitalizoval s pomocí autora tohoto příspěvku ve formátu tehdy populárního textového editoru *t602*. Navázal rovněž spolupráci s pražskou slavistkou Hanou Gladkovou, jež pro dokončení Krbcovy bibliografie získala v roce 2002 finanční podporu Grantové agentury Univerzity Karlovy ve výši 380 tis. Kč. Grantový projekt nazvaný *Josef Dobrovský – elektronická bibliografie (Příspěvek k 250. výročí narození)* byl v roce 2003 ukončen s tím, že jeho hlavním výstupem je k tisku připravená edice Krbec, M. – Laiske, M., *Josef Dobrovský (1753–1829). Bibliografický soupis prací Josefa Dobrovského a prací o Josefu Dobrovském. Doplněno CD* (ed. Hana Gladkova, Euroslavica, Praha 2004, 267 stran rukopisu).² K vytištění této edice však nedošlo, a nebylo jí tedy možné využít pro naši databázi.

Elektronická databáze literatury o Josefu Dobrovském,³ dostupná prostřednictvím internetu, kterou zde prezentujeme, slouží k časově úspornému a „uživatelsky přívětivému“ vyhledávání bibliografických záznamů týkajících se Josefa Dobrovského. V databázi nalezneme nejen tištěnou literaturu, ale rovněž odkazy na tematicky relevantní audio- a audiovizuální materiály.⁴ Jednotlivé bibliografické záznamy v databázi jsou opatřeny hesly, která odrážejí jejich obsah a umožňují jednodušší vyhledávání.

Databáze je vytvořena v MySQL, což je relační databázový systém typu DBMS (Database Management System), vyvinutý společností Oracle. Při registraci (zřízení účtu) v databázi je nutné vyplnit uživatelské

¹ Krbec, M. – Laiske, M., *Josef Dobrovský II – Příspěvek k soupisu hlavní literatury o jeho životě a díle*, Praha 1968 s. 3. Bibliografie prací Josefa Dobrovského, sestavená rovněž M. Krbcem a M. Laiskem, byla publikována pod titulem *Bibliographie der Veröffentlichungen von Josef Dobrovský*, Praha 1970.

² Viz *Závěrečná zpráva grantu 279/2002/A-FG/FF* [online], [cit. 7. 12. 2011], dostupné z WWW: http://www1.cuni.cz/cuni/ruk/gauk/zz2003/279_02-c.htm.

³ Databáze vznikla jako součást bakalářské práce M. Slováčkové *Soupis literatury o Josefu Dobrovském (Dokončení a digitální edice soupisu Miloslava Krbce)*, vedené J. Fialou a obhájené na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci roku 2011. Uvedená bakalářská práce je dostupná online [cit. 7. 12. 2011] z WWW: <http://theses.cz/id/x3yhew/>.

⁴ Databáze naproti tomu neobsahuje odkazy na slovníky, encyklopedie a dějiny literatury, v nichž je Josef Dobrovský zmiňován.

jméno, heslo, skutečné jméno a příjmení, titul, email a pracoviště. Poté získá uživatel úroveň oprávnění přihlášeného návštěvníka, což znamená, že nemůže provádět žádné zásahy do databáze ani dodávat nové záznamy. Pokud uživatel hodlá do databáze dodávat či upravovat v databázi existující bibliografické záznamy, musí administrátor nebo osoba, která má dostatečnou úroveň pověření, účtu přidělit stupeň přístupu. Na nultém stupni přístupu zůstává většina uživatelů, jedná se o běžného registrovaného uživatele. První stupeň přístupu umožňuje přidávat záznamy a editovat své vlastní záznamy, pokud nedošlo k jejich aktivaci, poté zaniká možnost další modifikace záznamu. Druhý stupeň přístupu poskytuje oprávnění modifikovat záznamy a také aktivovat a schvalovat záznamy přidané uživateli na prvním přístupovém stupni. Třetí stupeň přístupu má stejné pravomoci jako druhý stupeň, avšak jeho nositel navíc může přiřazovat nebo odebírat druhý stupeň přístupu. Nejvyšší úroveň, a tedy i pravomoc má administrátor, který má zajištěn plný přístup ke všem funkcím, a to včetně přiřazování či odebrání pravomocí nositelům třetího stupně.

Základní zdrojem informací byl počítačový soubor z pozůstalosti docenta Miloslava Krbce, který obsahoval jím zpracovanou a digitalizovanou databázi sekundární literatury o Josefu Dobrovském, a to ve formátu *t602*. Vzhledem ke stáří tohoto souboru bylo nutné získat program, který by byl schopen rozpoznat formát *t602*, jenž se již delší dobu běžně nepoužívá, a otevřít jej. Dále byla data převedena do programu Microsoft Excel, aby bylo možné je připravit na zadání do databáze, což znamenalo zkontrolovat všechny záznamy a odstranit z nich ortografická a typografická nedopatření. Každý záznam byl rozčleněn na následující části obsahující

1. název dokumentu,
2. osobní jméno,
3. vydavatelské údaje,
4. rok vydání (ten musel být uveden zvlášť, aby bylo později možné vyhledávat v databázi podle roku vydání),
5. země vydání,
6. jazyk dokumentu,
7. druh dokumentu, v případě článku také periodikum nebo sborník, ve kterém článek vyšel, a rozsah stran.

Pokud byla otištěna v jednotlivých příspěvcích korespondence Dobrovského (přijata i odeslaná), jsou v záznamu kromě hesla „korespondence“ připojena i data dopisů. U novějších publikací a příspěvků nalezneme v poznámkách také odkazy na recenze.

Ke kontrole a doplnění údajů byly použity internetové databáze národních a univerzitních knihoven po celém světě, zahraniční bibliografie, da-

tabáze vědeckých článků a publikací a bibliografické vyhledávače typu *Worldcat*, *Copac* a *The European Library*.

Internetová *Databáze literatury o Josefu Dobrovském* je volně přístupná na internetové adrese <http://www.databazedobrovsky.eu>. Zde nalezneme kromě vlastní databáze také biogram Miloslava Krbce, z jehož bibliografických prací jsme vycházeli.

Příloha

Ukázky bibliografických záznamů v internetové *Databázi literatury o Josefu Dobrovském*

Search interface showing filters:

- Search scope: Vše
- Search term:
- Search button: Hledej
- Rok vydání: od do
- Země vydání: Vše
- Druh dokumentu: Vše (dropdown menu open showing: Vše, audio, knihy, NO Space, periodikum, plakát, video)
- Jazyk dokumentu: Vše

Search interface showing filters:

- Search scope: Vše (dropdown menu open showing: Vše, Název, Název autora, Údaje vydání, ISBN, Tag, Edice, V dokumentu, Bližší údaj)
- Search term:
- Search button: Hledej
- Druh dokumentu: Vše
- Jazyk dokumentu: Vše

Název dokumentu	Die Beziehungen von J. Dobrovský zu J. Müller
Jméno autora	Krbec, Miloslav (1924–2003)
Údaje vydání	Berlín: Akademie Verlag
Rok vydání	1964
ISBN/ISSN	
Tag	Müller
Země vydání	Německo
Jazyk	němčina
Druh	periodikum
V dokumentu	Beiträge zur Geschichte der Slawistik (Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik)
Bližší údaj	č. 30
Na stranách	137–146
Poznámka	

Název dokumentu	654. schůzka: Josef Dobrovský, syn vojína Jakuba Doubravského, narozen 17. srpna 1753 v Ďarmotech, po uhersku v Balassagyarmatu
Jméno autora	Veselý Josef
Údaje vydání	Praha: český rozhlas
Rok vydání	2008
ISBN/ISSN	
Tag	život
Země vydání	Česko
Jazyk	čeština
Druh	audio
V dokumentu	
Bližší údaj	
Na stranách	
Poznámka	

